

Az elsőfokú bíróság, az Egri Járásbíróság
útján
az
Alkotmánybíróság
részére

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám:	IV/ 0 2 7 8 0 - 0 / 2022	
Érkezett:	2022 DEC 12.	
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☒ @	EGYÉB:
Példány:	Melléklet:	Kezelőiroda:
1		3

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Egri Járásbíróság - 17.P.20.203/2020/44.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Egri Törvényszék - 1.Pf.20.082/2021/22.

Felülvizsgálati eljárás bírósága neve és felülvizsgálati határozat száma:
Kúria - Pfv.I.20.298/2022/3.

Tárgy: Alkotmányjogi panasz

Indítványozó: [REDACTED] felperes

A per:

Felperes: [REDACTED]

Alperes: [REDACTED]

Per Tárgya: végrehajtás megszüntetése

Tisztelt Alkotmánybíróság !

Alulírott [REDACTED] felperes, az általam [REDACTED]

által képviselt [REDACTED]

alperes ellen **végrehajtás megszüntetése** iránt indított perében

a korábban csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm Dr. Szenesházi Péter egyéni ügyvéd

üggyvéd útján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő törvényes határidőben figyelemmel a 2022. november 26-i bírósági négy órát meghaladó üzemszünetre (mindazonáltal ritkán ezt igazolási kérelem keretében bírálja el az Alkotmánybíróság, így akkor ennek is kérem tekinteni):

NYILATKOZAT SZEMÉLYES ADATOK KÖZZÉTÉTELÉRŐL

Alulírott az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel az alábbi

jognyilatkozatot

teszem:

Kijelentem, hogy jelen alkotmánybírósági ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványommal összefüggésben nevünk nyilvánosságra hozatalához hozzájárulok / nem járulok hozzá

Kérelem

Kérem, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a 2011. évi CLI. tv. (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerint, hogy a velem, a felperessel érintett eljárásokban meghozott ítéletek, nevezetesen az Egri Járásbíróság 17.P.20.203/2020/44. számú elsőfokú ítélete és az ezt helybenhagyó Egri Törvényszék 1.Pf.20.082/2021/22. számú jogerős ítélete és a Kúria Pfv.I.20.298/2022/3. sz. ítélete beleütköznek Magyarország Alaptörvényébe - XXVIII. cikke (1) bekezdésébe (tiszteséges tárgyaláshoz való jog, részeleme az önkényes mérlegelés tilalma), s (7) bekezdésébe (érdemi hatékony jogorvoslathoz való jog, ezzel összefüggésben a bírósághoz fordulás joga, mindezekkel összefüggésben egyrészt az önkényes mérlegelés tilalma, a felperesi indokok érdemi elbírálásához való jog, fegyveregyenlőség elve) ezekkel összefüggésben az Alaptörvény XV. cikke (2) bekezdésébe (hátrányos megkülönböztetés tilalma) és (1) bekezdése első mondatába (törvény előtti egyenlőség) és a fogyasztói jogok biztosításához való jogba is (Alaptörvény M. cikke (2) bekezdése 2. mondata) ütközik. Végül XIII. cikkének (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog) ütközését is állapítsa meg az Alkotmánybíróság és a fenti ítéleteket semmisítse meg olyan iránymutatással, hogy a Kúria az elsőfokon eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítsa (rPp. 361. §-ának c.) pontja) és a jelen alkotmányjogi panaszban írtak szerinti bizonyítási teher és mérce szerinti bizonyításra, értékelésre kötelezze az elsőfokú bíróságot.

MELLÉKLETEK

Az iratokat, így az első- és másodfokú ítéleteket és a felülvizsgálati határozatot az elsőfokú bíróság terjeszti az Alkotmánybíróság elé. Jogi képviselőm meghatalmazását csatoltam korábban a bírósági eljárásban.

JOGORVOSLATI LEHETŐSÉGEK KIMERÍTÉSE, HATÁRIDŐ BETARTÁSA

Jogorvoslati lehetőségeinket már kimerítettem. Az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbeztem, az Egri Törvényszék jogerős ítéletet hozott, a kúriai felülvizsgálat is megtörtént, a kúriai ítéletet 2022. október 2-án vette perbeli jogi képviselőm kézhez elektronikusan, 60 napon belül benyújtottam jelen az alkotmányjogi panaszt az elsőfokú bírósághoz figyelemmel a **2022. november 26-i bírósági négy órát meghaladó üzemszünetre és a kúriai 2022.10.02-i kézbesítésre (mindazonáltal ritkán ezt igazolási kérelem keretében bírálja el az Alkotmánybíróság, így akkor ennek is kérjük tekinteni):**.

ÉRINTETTSÉG

A támadott határozatok eljárásaiban felperes voltam.

TÉNYÁLLÁS

Az alkotmányjogi panasszal támadott elsőfokú és másodfokú bíróság által megállapított és a Kúria által is elfogadott alapügybeli **tényállás** szerint

„A peres felek 2004. november 3-án közjegyzői okiratba foglaltan szerződést kötöttek, amelyben az alperes vállalta, hogy 150.100 CHF összegnek megfelelő, legfeljebb 23.000.000 forint összegű kölcsönt ad a felperesnek, aki kötelezte magát a kölcsön és járulécai törlesztésére. Az alperes a kölcsönt forintban folyósította, deviza vételi árfolyamon számítva. A szerződés szerint a kezelési költség induló mértéke évi 1,2 %, az ügyleti kamat szerződéskötéskori mértéke évi 3,7% volt, a THM 5,32%, a tartozást a felperesnek deviza eladási árfolyamon kellett törlesztenie. Az ügyletet a közjegyzői okiratba foglalt ingatlan- jelzálogszerződésekkel biztosították.

A közjegyzői okirat tartalmazta a kockázatfeltáró nyilatkozatot is. A felperes kijelentette, hogy az árfolyamkockázattal tisztában van, ennek vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli, az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét megfontolta és fizetőképességének megfelelően mérlegelte. A kockázatfeltáró nyilatkozat szerint a forinttól eltérő devizanemben történő kölcsönfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam és kamat kockázat tudatos vállalását jelenti a kölcsön devizanemétől függően a teljes vagy adott esetben részleges futamidőre vonatkozóan. A futamidő alatt az árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzete változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészletek forintban számított összege. További kockázatot jelent változó kamatozású konstrukciók esetében, hogy a deviza árfolyamváltozástól függetlenül a hitel devizanemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok is változhatnak és a változás akár a forint kamatok változásával ellentétes irányú is lehet. Kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetén önmagában is növelheti a törlesztő részletek összegét. Az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a forintban számított adósságterhek összeadó növekedését eredményezheti. A felperes a szerződésbe foglaltan úgy nyilatkozott, hogy a kölcsön árfolyam- és kamatkockázatával kapcsolatos tájékoztatást tudomásul vette, a kölcsönt biztosító zálogszerződést az abban foglaltak ismeretében, a kockázatok felelős mérlegelésével köti meg.

Az alperes a szerződés szerű visszafizetési kötelezettség teljesítésének elmaradása miatt felmondta a kölcsön szerződést, majd közokirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett a felperes ellen.”

ELJÁRÁS

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetemet elutasította.

A másodfokú bíróság fenti jogerős ítéletében az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét helybenhagyta.

Az ítéletek indokolása szerint a felperes megfelelő tartalmú árfolyamkockázati tájékoztatásban részesült, az alperes az árfolyamkockázat tekintetében az információs egyensúlytalanságot világos és érhető tájékoztatással kiküszöbölte. A szerződésbe foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat alapján egyértelműen felismerhető volt a felperes számára a forint leértékelődésének reális veszélye és ennek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt hatása. Az árfolyamkockázati tájékoztatás kifejezetten rögzítette a nemzetközi pénzügyi kamatok változásának esetlegesen kedvezőtlen hatását is, amely az árfolyam változatlansága mellett önmagában is megemelheti a törlesztő részletek összegét. Tartalmazta a tájékoztatás, hogy mindezek akár együttesen is bekövetkezhetnek, és azt is, hogy ez milyen következményekkel járhat. A DH törvények a különmemű árfolyam alkalmazását lehetővé tevő szerződési kikötés tisztességtelenségét orvosolták, a tisztességtelenül felszámított összeg elszámolására a DH törvények lehetőséget biztosítottak. A kezelési költség felszámításával a felperes terhére nem alakult ki jelentős egyenlőtlenesség, mert az alperes egyéb szerződéseiben is előírja kezelési költség megfizetését, a perbeli kezelési költség mértéke - annak összevetése alapján - egyébként sem tekinthető kedvezőtlennek. Önmagában nem tisztességtelen az, hogy az idegen pénznemben meghatározott tőketartozás százalékában határozták meg a kezelési költség mértékét.

A felperes módosított keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte, továbbiak mellett arra hivatkozással, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázattal kapcsolatos tájékoztatás hiányában az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelen, emiatt a szerződés érvénytelen. Előadta azt is, hogy az árfolyamrész kérdésében a szerződő felek nem állapodtak meg, emiatt a szerződés létre sem jött. A kezelési költség kikötésére vonatkozó szerződéses rendelkezés ugyancsak tisztességtelen. Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 forint felülvizsgálati eljárás költséget, azzal hogy a le nem rótt 1.283.500 forint felülvizsgálati eljárás illetéket az állam viseli.

A felperesi felülvizsgálati kérelmemben a jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése, az elsőfokú ítélet megváltoztatása, elsődlegesen a végrehajtás megszüntetése, másodlagosan a végrehajtás korlátozása iránt terjesztettem elő felülvizsgálati kérelmet. Érvélem szerint az árfolyamkockázati tájékoztatás akkor megfelelő, ha átlátható, világos, érthető, egyértelműen megállapítható, hogy a fogyasztó számára a megnövekedett teher elviselhetetlenné is válhat, a fogyasztó akár a teljes vagyoni helyzetét teszi kockára. A perbeli árfolyamkockázati tájékoztatás nem tért ki a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatláb emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Az alperesnek számszaki példával, szemléltető magyarázattal kellett volna szolgálnia. Az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) a C-51/17. számú ügyben a 4. kérdésre adott válasza alapján kijelenthető az, hogy „az átláthatóság az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel kapcsán, tehát önmagában azért is hiányzik, mert a szerződésben egyoldalú módosítási jog és árfolyamrész is szerepelt”. Nem elég közölni a fogyasztóval, hogy a törlesztő részlet változása akár jelentős is lehet, hanem be kell mutatni az ezzel kapcsolatos gazdasági hatásokat is. Tudnia kell a fogyasztónak arról, hogy az árfolyamkockázat reális veszély. Előadtam, hogy a per korábbi szakaszában ugyan nem hivatkoztam arra, hogy a tájékoztatást nem kellő időben kapta, azonban ezt hivatalból is észlelnie kellett volna a korábban eljáró bíróságoknak. Hangsúlyoztam: nem történt előzetes tájékoztatás, nem állt rendelkezésre kellő idő a szerződésbe foglalt tájékoztatás átgondolására.

Hivatkoztam arra, hogy tisztességtelen volt az árfolyamrész alkalmazása. Ha a szerződés a tisztességtelen szerződési feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető, a nemzeti jog diszpozitív rendelkezése helyettesítheti a tisztességtelen feltételt, azonban a helyettesítés csak akkor lehetséges, ha ez a fo-

gyasztó számára nem jár hátránnyal. A fogyasztónak ahhoz is van joga, hogy lemondjon a helyettesítésről. Mivel az adott ügyben a DH1 törvény 3.§ (2) bekezdésébe foglalt jogkövetkezmény alkalmazása sérti az Európai Unió normáit, a nemzeti bíróságnak mellőznie kell a DH1 törvény alkalmazását és meg kell állapítania a szerződés érvénytelenségét.

Indokolatlan, a jóhiszeműség és a tisztesség elvét sérti a kezelési költség devizában történt meghatározása, mert az árfolyamkockázat miatt „korlátlan összegű” is lehet, amivel nem áll arányban az alperes által nyújtott szolgáltatás. A kezelési költség mértékét nem az „egyéb” kölcsönszerződésekhez képest kell vizsgálni, hanem azt kell megállapítani, hogy az adott esetben jelentős egyenlőtlenséget idéz-e elő a fogyasztó kárára.

A Kúria indokolásában rögzítette, hogy

„Az 1959-es Ptk. 205.§ (3) bekezdésének értelmében a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget a fogyasztónak minősülő ügyféllel megkötésre kerülő devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az 1996-os Hpt. 203.§-a akként konkretizálja, hogy a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, melynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja.

A rendelkezésre álló iratok azt igazolják, hogy a felperes írásbeli tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról. A tájékoztatásból megállapíthatóan a kölcsön futamideje alatt az árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzetének változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztő részletek forintban számított összege. További kockázatot jelen az árfolyamváltozástól függetlenül a kölcsön devizanemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok változása, ami a forint kamatok változásával ellentétes irányú is lehet. A kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetében önmagában is növelheti a törlesztő részletek összegét. Az alperes arról is tájékoztatta a felperest, hogy az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami az adósságtérhek összeadódó növekedését eredményezheti.

A felperes a tájékoztatást a szerződéskötést megelőzően kapta meg az alperestől, hiszen a szerződés aláírásakor kijelentette, hogy az árfolyamkockázattal tisztában van, ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli, az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét átgondolta és fizetőképességének megfelelően értékelte.

A felperes az elsőfokú eljárás során tett (a 2020. június 30-i tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt) személyes nyilatkozata szerint tisztában volt azzal, hogy mi a különbség a deviza alapú és a forint kölcsön között, ismert volt előtte az adott szerződéses konstrukció lényege, és az is, hogy az árfolyamkockázatot teljes mértékben ő viseli. Személyes előadásával megerősítette a szerződéskötés során tett nyilatkozatát.

Az okiratba foglalt írásbeli tájékoztatás az árfolyamkockázatot illetően minden lényeges körülményt tartalmaz, megfelel az EUB árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszerének, továbbá a szerződéskötéskor hatályos jogszabályi előírásoknak, világos és érthető. A tájékoztatás kiterjed a felperes lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatás alkalmas volt arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltaktól eltérően az alperesnek számításokkal, példákkal nem kellett szemléltetnie az árfolyamváltozás mibenlétét.

Ugyancsak a felülvizsgálati érveléssel ellentétben az EUB a C-51/17. számú ügyben a 4. kérdésre adott válaszában azt fogalmazta meg, hogy a szerződési feltételek világosságát és érthetőségét a szerződés megkötésekor fennálló összes körülmény alapján kell megítélni és értékelni, azon körülmény

ellenére is, hogy e feltételek némelyikét a nemzeti jogalkotó utólag esetlegesen tisztességtelennek nyilvánította.

A felperes felülvizsgálati kérelmében elismerte: a per korábbi szakaszában nem hivatkozott arra, hogy az alperes nem kellő időben tájékoztatta az árfolyamkockázatról, azonban - nézete szerint - ezt hivatalból is észlelnie és értékelnie kellett volna az ügyben eljáró bíróságoknak. Ezzel összefüggésben a Kúria rámutat arra, hogy az érvénytelenség és a tisztességtelenség nem azonos jogi fogalmak. A polgári perben eljáró bíróságnak - a Kúria 1/2005. (VI.15.) PK véleménye, valamint a 2/2010.(VI.28.) PK véleménye értelmében - hivatalból a szerződés vagy kikötése nyilvánvaló érvénytelenséget kell észlelnie, ami általában a jogszabályi rendelkezésbe ütközés miatti semmisség vizsgálatát jelentheti. Az EUB a C-397/11. számú előzetes döntéshozatali eljárásra irányuló ügyben kimondta, hogy a fogyasztó és az eladó (vagy szolgáltató) közötti egyenlőtlen helyzetet csak a szerződő feleken kívüli pozitív beavatkozás egyenlítheti ki, azaz a nemzeti bíróság - amennyiben a rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek - hivatalból köteles vizsgálni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló a Tanács 93/13/EGK irányelvének (a továbbiakban: irányelv) hatálya alá tartozó szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, ezzel ellensúlyozva a fogyasztó és a kereskedő közötti egyenlőtlen helyzetet. Következésképpen az uniós jog által az érintett területen a nemzeti bíróságokra ruházott feladat nem korlátozódik annak pusztán lehetőségére, hogy valamely szerződési feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét megítélje, hanem magában foglalja e kérdés hivatalból történő vizsgálatának kötelezettségét, de csak ha a rendelkezésükre állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek. Az adott kérdés hivatalból vizsgálatának tehát az a feltétele, hogy a bíróságok rendelkezésére álljanak az ehhez szükséges jogi és ténybeli elemek, amelyek csak akkor fognak a bíróságok rendelkezésére állni, ha azokat a felek (elsősorban a felperes) a bíróság rendelkezésére bocsátják. A keresetlevélnek tartalmaznia kell - továbbiak mellett - az érvényesíteni kívánt jogot, azaz a kereset tárgyát, mégpedig az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak megjelölése mellett. A felperesnek az érvényesíteni kívánt jogra vonatkozó minden releváns tényt elő kell adnia.

A perbeli esetben a bíróságok elbírálták a kereseti kérelmet, ennek során vizsgálták az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló - a felek által, így a felperes által is felhozott - tényállításokat, az azokat megalapozó bizonyítékokat. Eljárásuk során mindezek vizsgálatát követően jutottak arra a következtetésükre, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti kereset nem alapos. Az előzőek szerint csak a nyilvánvaló, vagy az eljárás adatai alapján egyértelműen megállapítható érvénytelenséget lehet (és kell) hivatalból figyelembe venni, a felperes által a felülvizsgálati kérelemben állított körülmény (mely szerint nem kellő időben tájékoztatta az alperes az árfolyamkockázatról), nem áll összhangban a felperes szerződésbe foglalt és személyes tett nyilatkozataival, ezért nem valósult meg eljárás szabálysértés azzal, hogy a perben korábban eljáró bíróságok e körben nem folytattak le hivatalból vizsgálatot.

A Kúria az árfolyamrész kérdését illetően a Pfv.I.20.008/2022/9., a Pfv.VIII.20.692/2021/5., a Pfv.VIII.20.548/2021/9., és a Pfv.I.20.095/2020/7. számú határozataiban fejtette ki az álláspontját.

A Pfv.I.20.095/2020/7. számú határozat [17] pontja szerint a C-118/17. számú ügyben az EUB ítéletében kitért arra, hogy a DH1 és a DH2, valamint a DH3 törvények tisztességtelennek (semmissnek) minősítették az említett törvényekben felsorolt szerződések árfolyamrészrel kapcsolatos szerződési feltételeit, a szerződés megkötésére visszamenőleges hatállyal az adott devizának a Magyar Nemzeti Bank által meghatározott hivatalos árfolyamát illesztették be a szerződésbe, és a kölcsön összegét a jövőre nézve a nemzeti fizetőeszközben (forintban) meghatározott kölcsönné alakították át. Az Irányelv 6. cikk (1) bekezdése megköveteli, hogy a tagállamok rögzítsék: a tisztességtelen szerződési feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra, viszont ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket. Jóllehet a magyar jogalkotó úgy orvosolta a hitelintézetek gyakorlatához kapcsolódó problémákat, hogy árfolyamrészre vonatkozó szerződési feltételeket tartalmazó kölcsönszerződéseket kötnek, hogy e szerződési feltételeket törvényi úton módosította, miközben a kölcsönszerződéseket érvényben tartotta, az

ilyen megközelítés megfelel az uniós törvényhozó által az irányelv és többek között az irányelv 6. cikk (1) bekezdésének keretében követett célkitűzésnek. Ez a cél ugyanis a felek közötti egyensúly helyreállítása (elvileg egy szerződés egésze érvényességének fenntartásával), nem a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítása.

A felperes keresetében a kezelési költséget illetően jóerkölcsbe ütközésre hivatkozott, ezen szerződési feltétel tisztességtelenségét a felülvizsgálati kérelemben állította. Mivel a kezelési költség érvénytelensége vagy tisztességtelensége a végrehajtás korlátozását eredményezhetné, ugyanakkor a felperes a végrehajtás megszüntetése mellett másodlagosan a végrehajtás korlátozását is kérte, a kezelési költségre vonatkozó felülvizsgálati érveléssel összefüggésben rámutat a Kúria arra, hogy az irányelv 4. cikkének (2) bekezdését átültető 1959-es Ptk. 209.§ (5) bekezdése értelmében a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó törvényi rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek. Az EUB a C-26/13. számú ügyben hozott ítéletében akként foglalt állást, hogy a „szerződés elsődleges tárgyát”, vagyis a „főszolgáltatást” megállapító szerződési feltételeknek azok tekintendők, amelyek a szerződést jellemző szolgáltatást határozzák meg. A kezelési költséget illetően az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésében előírt átláthatóság követelményével azonos követelményt ír elő az irányelv 5. cikke is, amely szerint az írásbeli szerződési feltételeknek „mindig” világosaknak és érthetőeknek kell lenniük. Az adott esetben azonban a kezelési költségre vonatkozó szerződési kikötések megfeleltek a világosság és az érthetőség követelményének. A szerződő felek a kezelési költség évi mértékét a - CHF-ben meghatározott és nyilvántartott - kölcsönösszeg 1,2 %-ában határozták meg. Ez a meghatározási mód, tehát a tőkeösszeg százalékában történő meghatározás nem kifogásolható, nem tisztességtelen, ellene a felperes sem tiltakozott. A peres felek megállapodása a kezelési költséget illetően átlátható és világos volt.

A Kúria a Gfv.VII.30.088/2020/10. számú ítéletében - elsősorban annak [36] pontjában - mutatott rá arra, hogy a szerződési feltételek világosságát és érthetőségét a szerződés megkötésekor fennálló, a szerződés megkötésével kapcsolatos összes körülményre figyelemmel kell vizsgálni és értékelni. Elsősorban arra kell figyelemmel lenni, hogy a kezelési költség arányos-e: a kamat és a kezelési költség együttesen olyan mértékű-e, amely az adott időpontban vagy időszakban alkalmazott piaci kamatszintet jelentősen meghaladja. A jelen ügyben a szerződéskötés időpontjában az évi 1,2 %-os kezelési költség kikötés nem jelentett súlyos hátrányt a felperesre, tekintve, hogy a kamat mértékét évi 3,7 %-ban, a teljes hiteldíj mutató évi mértékét 5,32 %-ban határozták meg a peres felek.

A kezelési költség százalékos mértéke a tőke összegéhez igazodott, a törlesztésre tekintettel a tőke összegének csökkenése következtében a kezelési költség összege is csökkenhetett.

A kezelési költségre vonatkozó szerződéses rendelkezés tisztességtelensége és ebből következően a szerződés részbeni érvénytelensége ugyancsak nem állapítható meg. A kezelési költséget illetően az EUB-nak a C-621/17. számú ügyben hozott ítéletében foglaltak sem hagyhatók figyelmen kívül. Az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem kívánja meg, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésben foglalt, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételekben, amelyek a fogyasztót terhelő kezelési költség és folyósítási jutalék összegét, azok kiszámításának módját és teljesítésének idejét pontosan meghatározzák, az érintett összegek ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást is részletezzék. A kölcsönszerződéshez kapcsolódó kezelési költségre vonatkozó szerződési feltétel, amely nem teszi lehetővé az e költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosítását, a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtleniséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményével ellentétben.

A kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.”

BÍRÓI DÖNTÉST ÉRDEMBEN BEFOLYÁSOLÓ JELLEG:

Az önkényes mérlegelés tilalma megszegése *fogalmilag, minden esetben tehát* a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, hiszen maga az önkényes mérlegelés vezet önkényes döntésekhez, ezért csak annyit kell hozzátennünk ehhez, hogy az érdemi döntést magát befolyásolta maga az ügy érdemében elkövetett önkényes mérlegelés-sorozat.

Az alkotmányértés igazoló következő pontbeli („Alaptörvény-ellenesség mibenléte tételesen”) érvek figyelembevételre kedvezőbb helyzetbe hozta volna a felperest, hiszen a keresetet elutasító, a felperesnek kedvezőtlen ítéletek és az azokban előírt tartozás – és perköltség-fizetési marasztalásokból súlyos kötelezettségei fakadnak.

ALAPTÖRVÉNY-ELLENESSÉG MIBENLÉTE TÉTELESEN:

Jelen alkotmányjogi panaszomban kértém, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a 2011. évi CLI. tv. (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerint, hogy a velem, a felperessel érintett eljárásokban meghozott ítéletek, nevezetesen az Egri Járásbíróság 17.P.20.203/2020/44. számú elsőfokú ítélete és az ezt helybenhagyó Egri Törvényszék 1.Pf.20.082/2021/22. számú jogerős ítélete és a Kúria Pfv.I.20.298/2022/3. sz. ítélete beleütköznek Magyarország Alaptörvényébe - XXVIII. cikke (1) bekezdésébe (tisztesseges tárgyaláshoz való jog, részeleme az önkényes mérlegelés tilalma), s (7) bekezdésébe (érdemi hatékony jogorvoslathoz való jog, ezzel összefüggésben a bírósághoz fordulás joga, mindezekkel összefüggésben egyrészt az önkényes mérlegelés tilalma, a felperesi indokok érdemi elbírálásához való jog, fegyveregyenlőség elve) ezekkel összefüggésben az Alaptörvény XV. cikke (2) bekezdésébe (hátrányos megkülönböztetés tilalma) és (1) bekezdése első mondatába (törvény előtti egyenlőség) és a fogyasztói jogok biztosításához való jogba is (Alaptörvény M. cikke (2) bekezdése 2. mondata) ütközik. Végül XIII. cikkének (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog) ütközését is állapítsa meg az Alkotmánybíróság és a fenti ítéleteket semmisítse meg olyan iránymutatással, hogy a Kúria az elsőfokon eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítsa (rPp. 361. §-ának c.) pontja) és a jelen alkotmányjogi panaszban írtak szerinti bizonyítási teher és mérce szerinti bizonyításra, értékelésre kötelezze az elsőfokú bíróságot.

A./ Nyilvánvaló az önkényes mérlegelés tilalmába ütköző eljárásjogi, egyben a tisztességes eljáráshoz való jogot ügyszó szerint eljárásjogi jellegénél fogva is megszegő Alaptörvényértések a következők (mindegyik az előbbi panaszkérelemben írt jog sérelmével) – eljárásjogi önkényes korlát alkalmazásával:

A kellő idő követelményének elutasítása a Kúria részéről alkotmányellenes és egy tágabb problémára hívja fel a figyelmet.

A Kúria szerint a „Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a jogerős ítéletet csak a szabályszerűen előterjesztett felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem korlátai között lehet felülvizsgálni. Márpedig a felülvizsgálati kérelem – egyéb feltételek mellett – akkor minősül szabályszerűnek, ha az olyan kérdésben támadja a jogerős ítéletet, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt (BH.2001. 172., BH.2001. 222., valamint a BH.2020. 80. szám alatt közzétett Gfv.VII.30.016/2019. számú ítélet).”

Csak hogy a jogcím, a jogi indok a tájékoztatás tisztességtelensége, ennek nyilvánvalóan része bármely eleme, olyan objektív jellemzője mindenképpen, mint az időbeliség. Az időbeliség alapfogalom, mindennek van ideje, időbelisége. Ha a Kúria teljes szabadsággal bírna, hogy egy megjelölt jogi in-

1

dokban milyen tényezők vannak eleve bent, s melyek csak hivatkozással, ráadásul folyamatos hivatkozással, akkor az önkényessé teszi a felülvizsgálati eljárást a legjobb bírói szándék mellett is. Ha a világosság, érthetőség időbeli korlátoktól szenvedett ez olyan szorosan hozzátartozik magához az érthetőséghez, világosságához a tájékoztatást illetően, hogy külön folyamatos hivatkozási kényszer elvárása illuzórikus, különösen a csak nagyon lassan az EU fogyasztóvédelmi jogához illeszkedő bírói gyakorlathoz. Nagyon nincs rendben, hogy a 2021. szeptemberi precedensképes kellő időt szerződés kötésnapra kockázatfeltárásnál az adósok javára megítélő döntést követően indult perekben nyernek, a korábban lezárt és folyamatban lévőkben, felülvizsgálatokban pedig nem, mert nem voltak jószok, amikor jogorvoslati jogukat gyakorolták (Gfv. 30.467/2020/9). Nagyon nincs rendben ez, főleg olyan esetben, amikor a szerteágazó esetkört magába olvasztó érthetőség, világosság hiányára viszont hivatkoztak.

Tehát az rPp. 2. §-a, az Alaptörvény XVIII. cikke fentebb írt nem-alkalmazása olyan bírói hiba, mely egyértelműen önkényes, minden ésszerűséget sérti, a hatékony érdemi döntéshez, jogorvoslathoz és így indokoláshoz való jogba is ütközik, s nem mellékesen a magját érinti a hátrányos megkülönböztetéstől való védelemnek, tehát e körben tévedni súlyosabb megítélésű, mint más eljárási rész kérdéskörben.

Ez nem esik tehát az alkotmányos bírói független, szabad mérlegelés elvébe sem, azt átlépi, **önkényes mérlegelést** valósít meg. **Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült.**

Mindegyik bíróság így túllépte a szabad – akár téves – mérlegelési szabadságát. Az önkényes mérlegelés tilalma sérült.

Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikke (1) bekezdése, azaz a tisztességes tárgyaláshoz való jog, részeleme az önkényes mérlegelés tilalma közvetlenül, és közvetve

ezekkel összefüggésben (7) bekezdése (érdemi hatékony jogorvoslathoz való jog, ezzel összefüggésben a bírósághoz fordulás joga, mindezekkel összefüggésben az önkényes mérlegelés tilalma) és a XIII. cikkének (1) bekezdése is (tulajdonhoz való jog) sérült. A bírósághoz való jog azért, hiszen az magában foglalja az érdemi elbíráláshoz és hatékony jogorvoslathoz való jogot, melyek e körben elmaradtak. Minden panaszbeli felsorolt jog, nevesített rész jog is sérült.

Könnyű belátni hogy az eljáró bíróságok nem létező mérlegelési szabadságot teremtettek maguknak és contra legem jogellenesen döntöttek. A jogszabály egyenes, teljesen világos tartalma nem írható felül, a kétséges, általános tartalom adott esetben értékelhető a nyelvtani értelmezéstől eltérően, itt azonban erről szó sem lehet(ett volna). A mérlegelés önkényessége nem kétséges. A tisztességes eljáráshoz való joggal való kapcsolata az önkényes mérlegelésnek nem vitatott a Strasbourggyakorlatban sem, nincs ezért sem szükség a jogsérelem alkotmányos alapjoghoz kapcsolódásának külön bizonyítására, az evidens összefüggés részletes bemutatására.

Az előző bekezdésekben írtak azért is sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot, mert mint európai uniós állampolgár sem kaptam meg felperesként a kötelező (2007. évi CLXVIII. törvény 4. cikk 17. pontja) uniós fogyasztóvédelmi jog (EUMSZ. 169. cikke, az annak tartalmát kibontó előzetes döntéshozatali eljárások döntései, a 93/13 EGK Irányelv elvei, szabályai) védelmét, pedig fogyasztói szerződés esetén az irányadó, s konkrétan a C-51/17-es EDE-ítélet is, mely konkrét kötelező értelmezést ad a közvetlenül hatályos EUMSZ 169. cikkének. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült és a fogyasztói jogok biztosításához való jog is (Alaptörvény M. cikke (2) bekezdése 2.

mondata), a törvény előtti egyenlőség (Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdése első mondata) a többi fogyasztói szerződést kötő akár magyar, akár más tagállami állampolgár adóshoz képest is. Más tárgyú ügyekben ugyanis azt kell feltételezni már csak az uniós jog primátusa és az Alaptörvény miatt is, hogy megkapja a hazai bíróságoktól az uniós jogot a magyar állampolgár, más típusú kölcsönszerződések adósa is bizonyára. Mivel a fogyasztóvédelmi uniós jog és joggyakorlat nem technikai norma, ezért figyelembe jön az AB gyakorlatában - Alkotmánybíróság V/732-1/2019-es számú eljárás.

Az Alkotmánybíróság V/732-1/2019-es számú döntésében eljárásjogilag egyértelműen a rendes bíróságok eljárási akadály és külső fórumok, a jogalkotó szerepe nélküli jogkörévé tette az európai uniós jognak meg nem felelő hazai jog és bírói gyakorlat félretételét.

B./ Nyilvánvaló az önkényes mérlegelés tilalmába ütköző, egyben a tisztességes eljáráshoz való jogot is megszegő Alaptörvényt sértések a következők (mindegyik az előbbi panaszkérelemben írt jog sérelmével) – az uniókonform bírósági értékelések nyilvánvaló és alapvető hiányával összefüggésben is:

A Kúria szerint „...Az okiratba foglalt írásbeli tájékoztatás az árfolyamkockázatot illetően minden lényeges körülményt tartalmaz, megfelel az EUB árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszerének, továbbá a szerződéskötéskor hatályos jogszabályi előírásoknak, világos és érthető. A tájékoztatás kiterjed a felperes lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatás alkalmas volt arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. A felülvizsgálati kérelemben foglaltaktól eltérően az alperesnek számításokkal, példákkal nem kellett szemléltetnie az árfolyamváltozás mibenlétét. Ugyancsak a felülvizsgálati érveléssel ellentétben az EUB a C-51/17. számú ügyben a 4. kérdésre adott válaszában azt fogalmazta meg, hogy a szerződési feltételek világosságát és érthetőségét a szerződés megkötésekor fennálló összes körülmény alapján kell megítélni és értékelni, azon körülmény ellenére is, hogy e feltételek némelyikét a nemzeti jogalkotó utólag esetlegesen tisztességtelennek nyilvánította.”.

Ez azonban tautológia – megint csak a legjobb bírói szándék mellett is. A tautológia pedig önkényes. A C-609/19 és a C-776/19-es EDE-ítéletek szintén a világosság, érthetőséget érintik. Azaz ha ellentétesek a hazai gyakorlattal és a támadott ítélettel e körben, akkor éppen hogy megnyitják az utat a jogi sikeres érvényesítéshez. S nem elzárják. Ha ugyanis egy szabad szemmel is zöld színű mosógépet lilaként hirdet egy kereskedő, akkor tömeges szerződéskötés (vö.: devizahitelek) esetén ez csak nem érthető, nem világos tájékoztatás esetén járhatott eredménnyel, szerződéskötésekkel. Azaz a hátrányos tartalom és a nem világos tájékoztatás nem választható el a Kúria fenti kifejtésével ellentétben és az összes körülményre vonatkozó parttalan kúriai hivatkozás helytelen. S lehetetlen egy összecszerűségi problémát (törlesztőrészlet-emelkedés) nem számszakilag értékelhető módon, azaz pusztán szövegszerűen átadni.

Ez sem esik tehát az alkotmányos bírói független, szabad mérlegelés elvébe sem, azt átlépi, önkényes mérlegelést valósít meg. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült.

Mindegyik bíróság így túllépte a szabad – akár téves – mérlegelési szabadságát. Az önkényes mérlegelés tilalma sérült.

Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikke (1) bekezdése, azaz a tisztességes tárgyaláshoz való jog, részeleme az önkényes mérlegelés tilalma közvetlenül,

és közvetve

ezekkel összefüggésben (7) bekezdése (érdemi hatékony jogorvoslathoz való jog, ezzel összefüggésben a bírósághoz fordulás joga, mindezekkel összefüggésben az önkényes mérlegelés tilalma) és a XIII. cikkének (1) bekezdése is (tulajdonhoz való jog) sérült. A bírósághoz való jog azért, hiszen az magában foglalja az érdemi elbíráláshoz és hatékony jogorvoslathoz való jogot, melyek e körben elmaradtak. Minden panaszbeli felsorolt jog, nevesített részjog is sérült.

Könnyű belátni hogy az eljáró bíróságok nem létező mérlegelési szabadságot teremtettek maguknak és contra legem jogellenesen döntöttek. A jogszabály egyenes, teljesen világos tartalma nem írható felül, a kétséges, általános tartalom adott esetben értékelhető a nyelvtani értelmezéstől eltérően, itt azonban erről szó sem lehet(ett volna). A mérlegelés önkényessége nem kétséges. A tisztességes eljáráshoz való joggal való kapcsolata az önkényes mérlegelésnek nem vitatott a Strasbourggi gyakorlatban sem, nincs ezért sem szükség a jogsérelem alkotmányos alapjoghoz kapcsolódásának külön bizonyítására, az evidens összefüggés részletes bemutatására.

Az előző bekezdésekben írtak azért is sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot, mert mint európai uniós állampolgár sem kaptam meg felperesként a kötelező (2007. évi CLXVIII. törvény 4. cikk 17. pontja) uniós fogyasztóvédelmi jog (EUMSZ. 169. cikke, az annak tartalmát kibontó előzetes döntéshozatali eljárások döntései, a 93/13 EGK Irányelv elvei, szabályai) **védelmét, pedig fogyasztói szerződés esetén az irányadó, s konkrétan a C-51/17-es EDE-ítélet is, mely konkrét kötelező értelmezést ad a közvetlenül hatályos EUMSZ 169. cikkének.** Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült és a fogyasztói jogok biztosításához való jog is (Alaptörvény M. cikke (2) bekezdése 2. mondata), a törvény előtti egyenlőség (Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdése első mondata) a többi fogyasztói szerződést kötő akár magyar, akár más tagállami állampolgár adóshoz képest is. Más tárgyú ügyekben ugyanis azt kell feltételezni már csak az uniós jog primátusa és az Alaptörvény miatt is, hogy megkapja a hazai bíróságoktól az uniós jogot a magyar állampolgár, más típusú kölcsönszerződések adósa is bizonyára. Mivel a fogyasztóvédelmi uniós jog és joggyakorlat nem technikai norma, ezért figyelembe jön az AB gyakorlatában - *Alkotmánybíróság V/732-1/2019-es számú eljárás.*

Az Alkotmánybíróság V/732-1/2019-es számú döntésében eljárásjogilag egyértelműen a rendes bíróságok eljárási akadály és külső fórumok, a jogalkotó szerepe nélküli jogkörévé tette az európai uniós jognak meg nem felelő hazai jog és bírói gyakorlat félretételét.

C./ Nyilvánvaló az önkényes mérlegelés tilalmába ütköző, egyben a tisztességes eljáráshoz való jogot is megszegő Alaptörvényt sértések a következők (mindegyik az előbbi panaszkérelemben írt jog sérelmével): – az uniókonform bírósági értékelések nyilvánvaló és alapvető hiányával összefüggésben is:

Az árfolyamrésre hivatkozó felperesi indokok el nem bírálása a DH törvényekre hivatkozással súlyos Alaptörvényt sértést valósítottak meg a továbbiak szerint:

Azon tagállami szerződések, amelyeknek többek között Magyarország is aláírója - a Lisszaboni szerződés, Római szerződés, Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) - tartalmukban egyértelművé teszik *a közösségi jog nemzeti joggal szembeni primátusát.* A 2007. évi CLXVIII. törvény 4. cikk 17. pontja szerint („Nyilatkozat az uniós jog elsőbbségéről”) az Európai Unió Bírósága állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően a Szerződések és a Szerződések alapján az

Unió által elfogadott jogi aktusok az említett ítélkezési gyakorlat által megállapított feltételek szerint a tagállamok jogával szemben elsőbbséget élveznek.

A közösségi jog nemzeti joggal szembeni felülrendeltségét az Európai Bíróság (Curia) a C-6/64. számú (Costa vs. Enel) ügyben deklarálta. A 189. cikk megerősíti a közösségi jog elsőbbségét, amely szerint a rendelet „kötelező” érvényű és „közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban”. „E rendelkezés, melyhez semmilyen fenntartást nem fűztek, tartalmatlan volna, ha egy állam a közösségi jogszabályokkal szemben érvényesíthető jogalkotási aktussal egyoldalúan semmissé tehetné annak hatályát. Mindezekből az következik, hogy a Szerződésből eredő és ezáltal önálló jogforrásból származó joggal szemben – annak eredeti, sajátos természetéből adódóan – bírói úton nem érvényesíthető semmiféle nemzeti szabály anélkül, hogy e jog el ne veszítené közösségi jellegét, és anélkül, hogy ez magának a Közösségnek a jogi alapjait meg ne kérdőjelezné. Az tehát, hogy az államok a Szerződés rendelkezéseiben meghatározott jogaikat és kötelezettségeiket a nemzeti jogrendszerükről a közösségi jogrendszerre átruházták, szuverén jogaik végleges korlátozását eredményezi, amellyel szemben a Közösség fogalmával összeegyeztethetetlen utólagos, egyoldalú jogi aktusok nem élvezhetnek elsőbbséget.

Az EUMSZ 288. cikke *értelmében az irányelveknek minden közösségi tagállamra vonatkozóan közvetlen hatálya van (vertikálisan, a tagállamra és bíróságaira), míg a 267. cikk pedig azt rögzíti, hogy az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárások keretében dönt arról, hogy a felek közötti szerződések, és a nemzet állami jogi aktusok összhangban vannak-e az irányelvekkel, „A Bíróság nem pusztán véleményt nyilvánít, hanem indokolással ellátott ítélettel vagy végzéssel határoz. Azt a nemzeti bíróságot, amely a határozat címzettje, az előtte folyó jogvita eldöntésekor köti ez az értelmezés. A Bíróság ítélete a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.” [Curia EU - https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7024/hu/].*

Mindezek értelmében „az uniós jogszabályok tényleges és egységes alkalmazásának biztosítása, továbbá az eltérő értelmezések elkerülése érdekében a tagállami bíróságok jogosultak - illetve bizonyos esetekben kötelesek - a Bírósághoz fordulni az uniós jog egy adott részének pontos meghatározása végett - például annak érdekében, hogy ellenőrizhessék: a nemzeti szabályozásuk mennyiben van összhangban az uniós joggal. Az előzetes döntéshozatali eljárásnak célja lehet továbbá valamely uniós jogi aktus érvényességének vizsgálata.

Az EUMSZ 169. cikk pedig a fogyasztók magas szintű védelmét biztosítja. AZ EUMSZ közvetlen hatállyal bír, nemcsak a tagállamok és bíróságai, de a tagállami uniós polgárok irányába is.

Az EUMSZ 169. cikke (az EKSz. korábbi 153. cikke) (1) bekezdése alapján „A fogyasztói érdekek érvényesülésének előmozdítása és a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítása érdekében az Unió hozzájárul a fogyasztók egészségének, biztonságának és gazdasági érdekeinek védelméhez, valamint a tájékoztatáshoz, oktatáshoz és az érdekeik védelmét célzó önszerveződéshez való jogaik megerősítéséhez”.

Tehát bár az irányelv, köztük az Európai Unió „a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről, szülő 93/13/EGK irányelve és annak 6. cikke (1) bekezdése az uniós polgárok felé nem bír közvetlen hatállyal, de a tagállam államára, s ezen államok bíróságaira igen, így azok döntéseiben a 93/13/EGK Irányelv azonos módon kötelező a mindenki felé közvetlen hatállyal bíró Rendelettel vagy EUMSZ-szal. Ráadásul mivel az EDE és az és az irányelvek kötelező értelmezését adják a kötelező EU-jognak (Rendelet, EUMSZ), ezért a kötelező EU-jog kötelező értelmezése köti a hazai bíróságot.

„A 93/13/EGK Irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van többek között az információs szintje tekintetében, ezért a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának, és következésképpen az átláthatóságnak az ugyanebben az irányelvben előírt e

követelményét kiterjesztő módon kell érteni (2017. szeptember 20-i Andriuc és társai ítélet, C-186/16, EU:C:2017:703, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). „ [Unió Bírósága C-126/17. ügy].

A 13/93 EGK Irányelv 6. cikkének (1) bekezdése az alábbiakat mondja ki: „A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

Az rPtk. 239. § (2) bekezdése szerint fogyasztói szerződés „részbeni érvénytelenség esetén csak akkor dől meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető”.

Mindezekből kiindulva:

releváns kijelentésként jogi tény, hogy C-118/17-es EDE-döntés az első kérdésre adott válaszában is és a 43. 44. és 54., 55.pontjában is olyan kötelező értelmezést tartalmaz, mely az 93/13/EGK Irányelv 6. cikkének (1) bekezdésén és az EUMSZ 169. cikkén utóbbinál mint közvetlen hatályú kötelező jogi aktusokon keresztül a vonatkozó hazai jog kötelező értelmezését adják. Ráadásul az EUMSZ 169. cikke uniós jogi primátusa (elsőbbsége) alapján akár a vele ellentétes rendelkezések kötelező figyelmen kívül hagyásával járnak méghozzá kötelező erővel, ebben tehát nem illeti meg a nemzeti bírót mérlegelési jog. Az olyan hazai jog változatlan alkalmazása, mely az előbbi kötelező értelmezéssel ellentétes, tiltott contra legem értelmezés, mely önkényes a tisztességes eljáráshoz való jog értelmében (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikke).

A 2019. március 14-én született Luxemburgi Európai Bírósági (Curia) C-118/17-es EDE-ítéletben a kérdésre adott első (jelen kereset szempontjából releváns) válasz szerint „A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely az eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy helyt adjon a kölcsönszerződés valamely, árfolyamrésszel kapcsolatos rendelkezésének tisztességtelen jellege miatti megsemmisítésére irányuló olyan kérelemnek, mint amilyen az alapügyben szerepel, feltéve hogy az ilyen szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása lehetővé teszi azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó e tisztességtelen szerződési feltétel hiányában lett volna....”

A 43. pont (C-118/17-es) szerint „Az ugyanis, hogy bizonyos szerződési feltételeket jogszabály útján minősítettek tisztességtelennek és semmisnek, valamint azokat az adott szerződés érvényben tartása érdekében új szerződési feltételekkel helyettesítették, nem fejthet ki olyan hatást, amely gyengíti a fogyasztók számára biztosított – a jelen ítélet 40. pontjában felidézett – védelmet.

Az 54. pont (C-118/17-es) alapján „Egyebekben pontosítani kell azt is, hogy noha a Bíróság a 2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítéletében (C26/13, EU:C:2014:282, 83. és 84. pont) elismerte, hogy a nemzeti bíróságnak annak érdekében, hogy a szerződést érvényben tartsa, lehetősége van a tisztességtelen szerződési feltételnek a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével való helyettesítésére, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy e lehetőség azon esetekre korlátozódik, amelyekben a teljes szerződés megsemmisítése folytán a fogyasztót különösen káros következmények érhetnék, és ily módon az ez utóbbit büntetné (lásd ebben az értelemben: 2018. augusztus 7-i Banco Santander és Escobedo Cortés ítélet, C96/16

és C94/17, EU:C:2018:643, 74. pont; 2018. szeptember 20-i OTP Bank és OTP Faktoring ítélet, C51/17, EU:C:2018:750, 61. pont).

Tény, hogy a 118/17 EDE döntés megszületéséig az annak fényében még nem értékelt 13/93 EGK Irányelv 6. cikke alapján értelmezett 3. § (2) bekezdése a DH1 tv-nek legalább is nem kizárt, hogy járhatott olyan eredménnyel a jogalkalmazói (akár bírói) mérlegelésben, hogy a DH1 tv. 3. § (2) bekezdése alapján az árfolyamrés és a kiesett eladási és vételi árfolyam mint semmis kikötés helyébe „- a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - mind a folyósítás, mind pedig a törlesztés (ide értve a törlesztőrészlet és a devizában megállapított bármilyen költség, díj vagy jutalék fizetését) tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lép”. Akár a (3) bekezdés is alkalmazhatónak tűnhetett: „ 3. § (3) bekezdés alapján ha a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 200/A. §-ában vagy a Hpt. 267. §-ában meghatározott szerződések esetében és rendelkezések alapján az azokban megjelölt devizaárfolyam alkalmazására vonatkozó rendelkezés a szerződés részévé vált, vagy a törlesztés során a felek ennek megfelelően jártak el, a (2) bekezdés devizaárfolyamra vonatkozó előírását e szerződések esetében és a törlesztés e rendelkezések által érintett időszakára csak a folyósítás tekintetében kell alkalmazni”.

Tehát az árfolyamrés kiesével mindkét érintett (eladási és vételi) árfolyam kiesik, így a szerződés alkalmazandó árfolyam nélkül marad, a szerződés nem teljesíthető árfolyam meghatározás nélkül. A C-118/17 54. és 55. pontja, azaz az ennek fényében értelmezett 13/93 EGK Irányelv 6. cikke (1) bekezdése alapján értelmezendő EUMSZ 169. cikk szerint alapján a perben felperesként és azon kívül szerződő félként nem kérték a DH 1 tv. 3. §-ának (2) bekezdése szerinti árfolyampótlást, mert az gyengítené fogyasztói érdekeimet, mert az árfolyamkockázatot a terhemem tartaná a részleges érvénytelenség folytán (a teljes érvénytelenség helyett).

A C-118/17-es EDE, immáron 2019. október 3-a óta megerősítve a C-260/18-as EDE által felülírta az eredeti állapot helyreállítása iránti kereseti kérelem tilalmát a deviza alapú hitelszerződések (ezek mindegyike tartalmaz árfolyamrészt) érvénytelensége iránti perekben, azok megindításakor.

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=B59D832CE22D6BACE6E110203F56A7C2?text=&docid=218625&pageIndex=0&doclang=hu&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=78879>

A C-260/18-as EDE 2. pontja alapján „A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egyrészt a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítása következtében a fogyasztó helyzetére gyakorolt, a 2014. április 30i Kásler és Káslerné Rábai ítéletben (C26/13, EU:C:2014:282) említett következményeket a jogvita időpontjában fennálló vagy előre látható körülményekre tekintettel kell értékelni, másrészt pedig, hogy ezen értékelés szempontjából a fogyasztó e tekintetben kinyilvánított szándéka döntő jelentőséggel bír”. A többes szám árulkodó: körülményekről és nem körülményről szól, azaz nem szűkíthető le a vizsgálat az árfolyamrésszel konkrétan okozott vagyoni hátrány visszatérítésére, mert az egy, az egyes szám. ha pedig a fogyasztó akarata az elsődleges, akkor egy ilyen választási lehetőséget nem biztosító törvényi rész félreteendő lett volna a bíróságok által.

A C-260/18-as EDE 4) kérdése ekként szólt: „A [93/13] irányelv 6. cikke (1) bekezdésének fényében a felek általi teljesítés összegét és módját meghatározó szerződéses rendelkezések tisztességtelennek minősítése eredményezhete olyan helyzetet, amelyben a jogviszonynak a szerződés tartalma alapján, a tisztességtelen feltételek következményeinek mellőzésével megállapított formája eltér a felek elsődleges szolgáltatásra vonatkozó szándékától, így különösen valamely szerződéses rendelkezés

tisztességtelennek minősítése azt jelentette, hogy továbbra is lehet alkalmazni a többi, a fogyasztó elsődleges szolgáltatását meghatározó szerződéses rendelkezést, amelyeket nem minősítettek visszaélésszerűnek, és amelyeknek a felek által elfogadott formája (szerződésbe való belefoglalása) elválaszthatatlan a fogyasztó által megtámadott rendelkezéstől?”

Erre a 4. számú vastagított választ adta az Európai Bíróság:

„A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a valamely szerződésben szereplő tisztességtelen feltételek fenntartása, amennyiben azok elhagyása e szerződés érvénytelenségének megállapításához vezetne, és amennyiben a bíróság úgy ítéli meg, hogy az érvénytelenség megállapítása kedvezőten hatásokkal járna a fogyasztóra nézve, ha a fogyasztó a feltételek fenntartásához nem járult hozzá.”

A C-260/18-as EDE vastagított válaszai közül a 2. pontbeli egyértelművé tette, hogy nem elég diszpozitív nemzeti szabályozással (deviza MNB középárfolyama) helyettesíteni az árfolyamrés folytán kieső szerződéses árfolyamot és egyben a DH törvények szerinti elszámolás és visszatérítés folytán a hivatkozott érvénytelenségi ok, jelen kereset esetében az árfolyamrés vagyoni kára visszatérítéséről (betudásáról) rendelkezni. Hanem figyelembe jön minden olyan hátrány, mely a fogyasztó adóst más szerződéses rendelkezések folytán éri a szerződés fenntartásával, így az árfolyamkockázat fennmaradása a szerződés megdőlése és a jogalap nélküli gazdagodás alkalmazása helyett.

Mivel jelen perben a felperes kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy saját érdekeinek a szerződés teljes érvénytelensége folytán annak fenn nem tartása, azaz az eredeti állapot helyreállítása felel meg, ezt bíróság, törvény, jogszabály nem mérlegelhetne volna felül.

Az előbbi két bekezdés alapján tehát az uniós jog primátusa folytán nem alkalmazható a DH2 tv. 37. §-ának eredeti állapot helyreállítása iránti kereseti kérelem tilalma, már az árfolyamrés folytán kieső szerződéses árfolyammal helyettesítő előírás is csak az adós akaratától függően (ld. főleg C-260/18-as EDE 4. vastagított válasza a szerződés fenntartása tilalmáról !). Ez az akarat jelen felperes fogyasztó adós esetében nem áll fenn pusztán nyilatkozatunk alapján.

A C-260/18-as EDE vastagított válaszai fentiekől eltérő értelmezését ignorálja a 44. pontja (kiemelés tőlem):

„Ez még inkább igaz az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan körülmények között, mint amelyek a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott, a jelen ítélet 35. és 36. pontjában összefoglalt információkból következnek, mégpedig, hogy amennyiben a hitelfelvevők a megtámadott kikötések semmisségére hivatkoznak, az nem csupán az indexálási mechanizmus és az árfolyamrés elhagyásához vezetne, hanem közvetetten az árfolyamkockázat megszűnéséhez is, ami közvetlenül kapcsolódik az alapügyben szóban forgó hitel devizához kötöttségéhez. Márpedig a Bíróság már megállapította, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötések határozzák meg az alapügyben szereplőhöz hasonló hitelszerződés elsődleges tárgyát, így az alapügyben szóban forgó hitelszerződés fenntartásának objektív lehetősége e körülmények között bizonytalannak tűnik (lásd ebben az értelemben: 2019. március 14i Dunai ítélet, C118/17, EU:C:2019:207, 48. és 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).”

Rátérve immáron a fentieket be nem tartó, ezért Alaptörvény-ellenes bírósági következtetésekre :

Konkrét kötelező értelmezést ad a közvetlenül hatályos EUMSZ 169. cikkének az ítéletben írt valamennyi EUB EDE ítélet, s a Fogyasztóvédelmi Irányelv szintén. Ezek egyike sem technikai vagy túl általános norma, a 169. cikk közvetlenül hatályos, s elvesztette túlzottan általános jellegét az EUB fenti joggyakorlata és az Irányelv tartalomkitöltő jellege folytán. Erre figyelemmel átmegy azon a szűrőn, melyet a Tisztelt Alkotmánybíróság felállított a V/732-1/2019-es számú eljárásában hozott határozatában. Így egyrészt megítélheti, mert van rá konkrét hatásköre, hogy jelen támadott ítéletekben sérült-e az EUMSZ 169. cikke. Az Alkotmánybíróság **V/732-1/2019-es számú** döntésében eljárásjogilag egyértelműen a rendes bíróságok eljárási akadály és külső fórumok, a jogalkotó szerepe nélküli jogkörévé tette az európai uniós jognak meg nem felelő hazai jog és bírói gyakorlat félretételét. Azaz az elsőfokú bíróság másodfokú és kúriai ítélettel is támogatott berzenkedése a nem uniókonform hazai jogi rendelkezések félretételétől nem támogatható.

Az előbbi előrebocsátásával a **helyettesíthetőség** jogerős ítéletbeli vizsgálata és uniókonformnak minősítése nem pusztán téves bírósági mérlegelés, hanem alkotmányellenes hiba. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a szerződések megkötését követő jogalkotás terméke a 2014. évi XXXVIII. tv. (a továbbiakban Dh1.) 3. § (1) bekezdése és (2) bekezdése mint **visszamenőleges előírás és az ilyen visszaható hatályú rendelkezés nem lehet azonos megítélésű a szerződéskötéskor már létező helyettesítő szabályokkal**. Lehetséges, hogy a fogyasztói érdeket szolgáló utólagos beavatkozás is alkotmányos, de akkor még inkább érthetetlen, hogy miért nem kérheti a fogyasztó egyénileg ennek mellőzését. Továbbá az **rPtk. 231. §-ának (2) bekezdése nem helyettesítő szabály**, mert az eleve a teljesítés tekintetében hiányos és nem teljes érvénytelenség folytán hiányossá vált szerződésekre alkalmazható csak. Ilyen teljesítési szabály minden jogban létezik. Ráadásul azért is kirívó értelemezési fogyatékoság helyettesítő előírásnak tekinteni, hiszen akkor semmi szükség nem lett volna a Dh1. tv. 3. § (1) bekezdésére, a jogalkotó mégis megalkotta, **felesleges duplikációs motivációi nem lehettek** egy már korábban létezett olyan jogszabályhelynél (Ptk. 231. § (2) bekezdése), melyet helyettesítő szabálynak tekintett volna.

Ez nem esik tehát az alkotmányos bírói független, szabad mérlegelés elvébe sem, azt átlépi, **önkényes mérlegelést valósít meg. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült.**

A visszatartó erő uniós jogi követelményének egyáltalán nem felelt meg a jogerős és hatályában fenntartott ítélet. Az EUB a C-26/13 számú ítéletében azt állapította meg, hogy ha a nemzeti bíróság jogosult lenne arra, hogy az ilyen szerződésekben foglalt tisztességtelen feltételek tartalmát módosítsa, e lehetőség sérthetné a 93/13 irányelv 7.cikke által elérni kívánt hosszú távú célt. E lehetőség ugyanis hozzájárulna annak a visszatartó erőnek a megszüntetéséhez, amely az eladók vagy szolgáltatók tekintetében jelentkezik az ilyen tisztességtelen feltételeknek a fogyasztókra való pusztán és egyszerű alkalmazhatatlansága következtében, **mivel az eladók vagy szolgáltatók továbbra is alkalmazni próbálnák az említett feltételeket annak tudatában, hogy még ha azok érvénytelenségét meg is állapítanák, a szerződést a nemzeti bíróság a szükséges mértékben továbbra is kiegészíthetné oly módon, hogy az említett eladók vagy szolgáltatók érdekei biztosítottak legyenek (Banco Espanol de Crédito ítélet, EU:C:2012:349, 69.pont).**Ebből mindazonáltal nem következik, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben a 93/13 irányelv 6.cikkének (1) bekezdésével ellentétes lenne az, hogy a nemzeti bíróság a szerződési jog elveit alkalmazva a tisztességtelen feltételt - a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével **helyettesítve azt- elhagyja.**”

Valóban nem következik kizárólagosan, de mivel a fogyasztó akarata „az elsődleges” (C-260/18-as EDE 2. pontja szerint !), ezért ha ő így kívánja, akkor a helyettesítés a visszatartó erő tiszteletben tartása miatt kötelező lenne. A **helyettesíthetőség adós fogyasztó akaratától függetlenné tétele kiüresíti a visszatartó erőt.** Maguk a bíróságok sem hoztak fel olyan esetkört, amikor a

helyettesíthetőség fogyasztói választástól független mivolta ne a nem pusztán alacsony szintű, hanem az elveszett visszatartó erőhöz mégsem vezetne.

Ez sem esik tehát az alkotmányos bírói független, szabad mérlegelés elvébe sem, azt átlépi, önkényes mérlegelést valósít meg. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült.

A bíróságok által is egyik ügydöntő jogi kérdésnek tartott tárgyban a mérlegelés a helytelen szintet átugorva önkényessé vált: az uniós jogi kötelező megsemmisítése a teljesen érvénytelen deviza alapú szerződéseknek, mely nyilvánvalóan a hazai eredeti állapot helyreállításával egyenértékű. Ugyanis ezt olyan szűkre szabta a másodfokú és az elsőfokú bíróság, hogy alkalmazhatatlanná tette. Könnyű ugyanis belátni, hogy ha az árfolyamrés anyagi visszapótlása (DH-törvények) esetén megszűnik az adós megsemmisítéshez való anyagi joga, akkor gyakorlatilag soha nem érvényesülhet. A kettős árfolyam mindegyike eltűnésével kiesik a szerződés tárgya, a visszafizetendő kölcsön, mert árfolyam hiányában nem meghatározható, ezért nem teljesíthető a szerződés, de a diszpozitív szabállyal helyettesítés még ilyenkor is kötelező a bíróságok szerint. Mivel minden szerződési teljes érvénytelenségi ok legalább becsülhető, ezért mindig pótolható kizárólag az ezen ok inkorporálásával okozott kár megtérítésével a bíróság által vagy állami utólagos jogalkotással, ez sosem lehetetlen objektíve, ezért ha tényleg csak ez alapján kellene vizsgálni a „”, akkor sose lehetséges megsemmisítés az uniós jog szerint sem, ami nyilvánvalóan abszurd, ezért helytelen uniós fogyasztóvédelmi jog értelmezési eredmény. Valójában a teljes szerződés meg nem kötése esetén fennálló fogyasztói helyzet és a tisztességtelen feltételt tartalmazó szerződés megkötését követő helyzet között feszülő minden előny és hátrány vizsgálandó, így az árfolyamkockázattól megszabadulás legitím uniós jogi adósi fogyasztói érdek, akkor is ha más az érvénytelenségi ok. A fogyasztóvédelmi jog ezt célozza. Ennek tagadása minden alapot nélkülöz, önkényes.

Mindezt a C-932/19-es és a C-212/2020-as EDE is megerősítette.

Ez sem esik tehát az alkotmányos bírói független, szabad mérlegelés elvébe sem, azt átlépi, önkényes mérlegelést valósít meg. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült.

Mindegyik bíróság így túllépte a szabad – akár téves – mérlegelési szabadságát. Az önkényes mérlegelés tilalma sérült.

Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikke (1) bekezdése, azaz a tisztességes tárgyaláshoz való jog, részeleme az önkényes mérlegelés tilalma közvetlenül, és közvetve

ezekkel összefüggésben (7) bekezdése (érdemi hatékony jogorvoslathoz való jog, ezzel összefüggésben a bírósághoz fordulás joga, mindezekkel összefüggésben az önkényes mérlegelés tilalma) és a XIII. cikkének (1) bekezdése is (tulajdonhoz való jog) sérült. A bírósághoz való jog azért, hiszen az magában foglalja az érdemi elbíráláshoz és hatékony jogorvoslathoz való jogot, melyek e körben elmaradtak. Minden panaszbeli felsorolt jog, nevesített részjog is sérült.

Könnyű belátni hogy az eljárt bíróságok nem létező mérlegelési szabadságot teremtettek maguknak és contra legem jogellenesen döntöttek. A jogszabály egyenes, teljesen világos tartalma nem írható felül, a kétséges, általános tartalom adott esetben értékelhető a nyelvtani értelmezéstől eltérően, itt azonban erről szó sem lehet(ett volna). A mérlegelés önkényessége nem kétséges. A tisztességes eljáráshoz való joggal való kapcsolata az önkényes mérlegelésnek nem vitatott a Strasbourggi gyakorlatban sem, nincs ezért sem szükség a jogsérelem alkotmányos alapjoghoz kapcsolódásának külön bizonyítására, az evidens összefüggés részletes bemutatására.

Az előző bekezdésekben írtak azért is sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot, mert mint európai uniós állampolgár sem kaptam meg felperesként a kötelező (2007. évi CLXVIII. törvény 4. cikk 17. pontja) uniós fogyasztóvédelmi jog (EUMSZ. 169. cikke, az annak tartalmát kibontó előzetes döntéshozatali eljárások döntései, a 93/13 EKG Irányelv elvei, szabályai) védelmét, pedig fogyasztói szerződés esetén az irányadó, s konkrétan a C-51/17-es EDE-ítélet is, mely konkrét kötelező értelmezést ad a közvetlenül hatályos EUMSZ 169. cikkének. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült és a fogyasztói jogok biztosításához való jog is (Alaptörvény M. cikke (2) bekezdése 2. mondata), a törvény előtti egyenlőség (Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdése első mondata) a többi fogyasztói szerződést kötő akár magyar, akár más tagállami állampolgár adóshoz képest is. Más tárgyú ügyekben ugyanis azt kell feltételezni már csak az uniós jog primátusa és az Alaptörvény miatt is, hogy megkapja a hazai bíróságoktól az uniós jogot a magyar állampolgár, más típusú kölcsönszerződések adósa is bizonyára. Mivel a fogyasztóvédelmi uniós jog és joggyakorlat nem technikai norma, ezért figyelembe jön az AB gyakorlatában - Alkotmánybíróság V/732-1/2019-es számú eljárás.

Az Alkotmánybíróság V/732-1/2019-es számú döntésében eljárásjogilag egyértelműen a rendes bíróságok eljárási akadály és külső fórumok, a jogalkotó szerepe nélküli jogkörévé tette az európai uniós jognak meg nem felelő hazai jog és bírói gyakorlat félretételét. Az eljárt bíróságok még csak eleget sem tettek az indokolási kötelezettségüknek, csak utaltak a Dh.-törvényekre, az uniós fogyasztóvédelmi magyar állampolgárokat megillető jogok teljes kiüresítésével jártak el.

D./ Nyilvánvaló az önkényes mérlegelés tilalmába ütköző, egyben a tisztességes eljáráshoz való jogot is megszegő Alaptörvényt sértések a következők (mindegyik az előbbi panaszkérelemben írt jog sérelmével) – az uniókonform bírósági értékelések nyilvánvaló és alapvető hiányával összefüggésben is:

A C-670/2020-as ítélet egyértelművé tette (mert az magyar alapügyben a Ráckevei Járásbíróságon indult), hogy a C-609/19-es EDE és a C-776/19-es EDE az akkori magyar jogi környezetben is alkalmazható. Így különösen érthetetlen ezen 2021. december 6-án kelt ítéleten keresztül annak nem-alkalmazása, ami a „gazdasági ellehetetlenülésre kifejezett figyelmeztetés” hiányát illeti és főleg C-776/19-es EDE-ítélet 98. pontját (teljeskörű tájékoztatás esetén ésszerű fogyasztó nem választja e hitelt!). Ha igaz lenne a B./ pontban írt kúrai vélemény, akkor ezt az EUB nem tehetné volna meg a C-670/2020-ban. Viszont mivel megtette, azért a C-776/19-es EDE és a C-609/19-es EDE alapján én, a felperes pernyertes lettem volna.

Ez sem esik tehát az alkotmányos bírói független, szabad mérlegelés elvébe sem, azt átlépi, önkényes mérlegelést valósít meg. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült.

Mindegyik bíróság így túllépte a szabad – akár téves – mérlegelési szabadságát. Az önkényes mérlegelés tilalma sérült.

Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikke (1) bekezdése, azaz a tisztességes tárgyaláshoz való jog, részeleme az önkényes mérlegelés tilalma közvetlenül, és közvetve

ezekkel összefüggésben (7) bekezdése (érdemi hatékony jogorvoslathoz való jog, ezzel összefüggésben a bírósághoz fordulás joga, mindezekkel összefüggésben az önkényes mérlegelés tilalma) és a XIII. cikkének (1) bekezdése is (tulajdonhoz való jog) sérült. A bírósághoz való jog

azért, hiszen az magában foglalja az érdemi elbíráláshoz és hatékony jogorvoslathoz való jogot, melyek e körben elmaradtak. Minden panaszbeli jog, részjog sérült.

Könnyű belátni hogy az eljáró bíróságok nem létező mérlegelési szabadságot teremtettek maguknak és contra legem jogellenesen döntöttek. A jogszabály egyenes, teljesen világos tartalma nem írható felül, a kétséges, általános tartalom adott esetben értékelhető a nyelvtani értelmezéstől eltérően, itt azonban erről szó sem lehet(ett volna). A mérlegelés önkényessége nem kétséges. A tisztességes eljáráshoz való joggal való kapcsolata az önkényes mérlegelésnek nem vitatott a Strasbourggi gyakorlatban sem, nincs ezért sem szükség a jogsérelem alkotmányos alapjoghoz kapcsolódásának külön bizonyítására, az evidens összefüggés részletes bemutatására.

Az előző bekezdésekben írtak azért is sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot, mert mint európai uniós állampolgár sem kaptam meg felperesként a kötelező (2007. évi CLXVIII. törvény 4. cikk 17. pontja) uniós fogyasztóvédelmi jog (EUMSZ. 169. cikke, az annak tartalmát kibontó előzetes döntéshozatali eljárások döntései, a 93/13 EKG Irányelv elvei, szabályai) védelmét, pedig fogyasztói szerződés esetén az irányadó, s konkrétan a C-51/17-es EDE-ítélet is, mely konkrét kötelező értelmezést ad a közvetlenül hatályos EUMSZ 169. cikkének. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült és a fogyasztói jogok biztosításához való jog is (Alaptörvény M. cikke (2) bekezdése 2. mondata), a törvény előtti egyenlőség (Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdése első mondata) a többi fogyasztói szerződést kötő akár magyar, akár más tagállami állampolgár adóshoz képest is. Más tárgyú ügyekben ugyanis azt kell feltételezni már csak az uniós jog primátusa és az Alaptörvény miatt is, hogy megkapja a hazai bíróságoktól az uniós jogot a magyar állampolgár, más típusú kölcsönszerződések adósa is bizonyára. Mivel a fogyasztóvédelmi uniós jog és joggyakorlat nem technikai norma, ezért figyelembe jön az AB gyakorlatában - Alkotmánybíróság V/732-1/2019-es számú eljárás.

Az Alkotmánybíróság V/732-1/2019-es számú döntésében eljárásjogilag egyértelműen a rendes bíróságok eljárási akadály és külső fórumok, a jogalkotó szerepe nélküli jogkörévé tette az európai uniós jognak meg nem felelő hazai jog és bírói gyakorlat félretételét.

E./ Nyilvánvaló az önkényes mérlegelés tilalmába ütköző, egyben a tisztességes eljáráshoz való jogot is megszegő Alaptörvénysértések a következők (mindegyik az előbbi panaszkérelemben írt jog sérelmével) – az uniókonform bírósági értékelések nyilvánvaló és alapvető hiányával összefüggésben is:

A Kúria szerint „A Kúria a Gfv.VII.30.088/2020/10. számú ítéletében - elsősorban annak [36] pontjában - mutatott rá arra, hogy a szerződési feltételek világosságát és érthetőségét a szerződés megkötésekor fennálló, a szerződés megkötésével kapcsolatos összes körülményre figyelemmel kell vizsgálni és értékelni. Elsősorban arra kell figyelemmel lenni, hogy a kezelési költség arányos-e: a kamat és a kezelési költség együttesen olyan mértékű-e, amely az adott időpontban vagy időszakban alkalmazott piaci kamatszintet jelentősen meghaladja. A jelen ügyben a szerződéskötés időpontjában az évi 1,2 %-os kezelési költség kikötés nem jelentett súlyos hátrányt a felperesre, tekintve, hogy a kamat mértékét évi 3,7 %-ban, a teljes hiteldíj mutató évi mértékét 5,32 %-ban határozták meg a peres felek. A kezelési költség százalékos mértéke a tőke összegéhez igazodott, a törlesztésre tekintettel a tőke összegének csökkenése következtében a kezelési költség összege is csökkenhetett”.

A Kúria azonban elmulasztotta kifejtteni, hogy a kamat, mely elismerten a bank nyeresége míg a kezelési költség nyilvánvalóan költség, miként hasonlítható össze mértékét illetően. Az elemiszereknél az árrés és a szállítási költség alapárhoz képesti százalékos mértéke sem összehasonlítható, mert az egyik körte, amásik alma. Ez az alulindokolással járó kifejtetlenség alkotmányellenes önkényes mérlegelést valósított meg.

Ez sem esik tehát az alkotmányos bírói független, szabad mérlegelés elvébe sem, azt átlépi, önkényes mérlegelést valósít meg. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tiszteséges eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült.

Mindegyik bíróság így túllépte a szabad – akár téves – mérlegelési szabadságát. Az önkényes mérlegelés tilalma sérült.

Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikke (1) bekezdése, azaz a tisztességes tárgyaláshoz való jog, részeleme az önkényes mérlegelés tilalma közvetlenül, és közvetve

ezzel összefüggésben (7) bekezdése (érdemi hatékony jogorvoslathoz való jog, ezzel összefüggésben a bírósághoz fordulás joga, mindezekkel összefüggésben az önkényes mérlegelés tilalma) és a XIII. cikkének (1) bekezdése is (tulajdonhoz való jog) sérült. A bírósághoz való jog azért, hiszen az magában foglalja az érdemi elbíráláshoz és hatékony jogorvoslathoz való jogot, melyek e körben elmaradtak. Minden panaszbeli jog, részjog sérült.

Könnyű belátni hogy az eljáró bíróságok nem létező mérlegelési szabadságot teremtettek maguknak és contra legem jogellenesen döntöttek. A jogszabály egyenes, teljesen világos tartalma nem írható felül, a kétséges, általános tartalom adott esetben értékelhető a nyelvtani értelmezéstől eltérően, itt azonban erről szó sem lehet(ett volna). A mérlegelés önkényessége nem kétséges. A tisztességes eljáráshoz való joggal való kapcsolata az önkényes mérlegelésnek nem vitatott a Strasbourggi gyakorlatban sem, nincs ezért sem szükség a jogsérelem alkotmányos alapjoghoz kapcsolódásának külön bizonyítására, az evidens összefüggés részletes bemutatására.

Az előző bekezdésekben írtak azért is sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot, mert mint európai uniós állampolgár sem kaptam meg felperesként a kötelező (2007. évi CLXVIII. törvény 4. cikk 17. pontja) uniós fogyasztóvédelmi jog (EUMSZ. 169. cikke, az annak tartalmát kibontó előzetes döntéshozatali eljárások döntései, a 93/13 EKG Irányelv elvei, szabályai) védelmét, pedig fogyasztói szerződés esetén az irányadó, s konkrétan a C-51/17-es EDE-ítélet is, mely konkrét kötelező értelmezést ad a közvetlenül hatályos EUMSZ 169. cikkének. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése (tiszteséges eljáráshoz való jog, érdemi jogorvoslathoz való jog) sérült és a fogyasztói jogok biztosításához való jog is (Alaptörvény M. cikke (2) bekezdése 2. mondata), a törvény előtti egyenlőség (Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdése első mondata) a többi fogyasztói szerződést kötő akár magyar, akár más tagállami állampolgár adóshoz képest is. Más tárgyú ügyekben ugyanis azt kell feltételezni már csak az uniós jog primátusa és az Alaptörvény miatt is, hogy megkapja a hazai bíróságoktól az uniós jogot a magyar állampolgár, más típusú kölcsönszerződések adósa is bizonyára. Mivel a fogyasztóvédelmi uniós jog és joggyakorlat nem technikai norma, ezért figyelembe jön az AB gyakorlatában - Alkotmánybíróság V/732-1/2019-es számú eljárás.

Az Alkotmánybíróság V/732-1/2019-es számú döntésében eljárásjogilag egyértelműen a rendes bíróságok eljárási akadály és külső fórumok, a jogalkotó szerepe nélküli jogkörévé tette az európai uniós jognak meg nem felelő hazai jog és bírói gyakorlat féltreállítását.

F./ Mindegyik bírósági ítélet és az eddig a jelen pontnál („Alaptörvény-ellenesség tételesen”) felsoroltak mindegyike (A-D./) értelemszerűen sértette az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésébe (tulajdonhoz való jog), hiszen a pervesztesség befolyásolta a felperesi kölcsön fizetési kötelezettséget és a perköltség-teljesítési kötelezettséget, a vagyoni hátrány pedig sérti a tulajdonhoz való jogot. A hitelfelvételek során alkalmazott tisztességtelen feltételek következtében anyagilag ellehetetlenült, lakhatása és megélhetése is veszélybe került.

Végül:

Egyik előbbi alkotmányos megsértett jog szükséges, arányos, objektív, észszerű korlátozása sem merült fel egyik bíróság ítéletében sem, nem mentesül egyik sem az alkotmányos sértés alól ezen az alapon sem (Strasbourgi szükségességi-arányosság tesztre utalok).

A tisztességes eljáráshoz való jog csak a tárgyalás nyilvánossága tekintetében korlátozható, ez fel sem merült. A tulajdonhoz való jog adók és közérdekű használat érdekében korlátozható jogszerűen, ez nem merült fel.

JOGI ÉRVELÉS HOSSZABBAN ÉS ÁLTALÁNOSABBAN:

Az előbbieken kifejtett Alaptörvény-sértésekhez az alábbi alkotmányjogi, nemzetközi emberi jogi háttér, alapok tartoznak:

Az Alaptörvény rendelkezéseinek megsértése olyan esetben is fontos körülmény, amikor az nem jár orvosolható alkotmányos sértéssel jelen eljárásban, hiszen ezek fényében kell megítélni a jelen alkotmányjogi panasz eljárásban releváns, érdemben elbírálandó előző pontban kifejtett alkotmányos sértéseket. Ilyen az Alaptörvény M. cikke:

Az Alaptörvény garantálja

M cikkének (2) bekezdésében, hogy

„Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.”

XV. cikk (1)-(2) bekezdéseit:

„(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit:

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.”

„(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és

más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti."

Továbbá az ítélet nemzetközi jogot sért, ütközik 93/13/EGK irányelv

3. cikk (1) bekezdésével:

„(1) Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára. „

4. cikk (1)-(2) bekezdéseivel:

„(1) A 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére, vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ.

(2) A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek."

6. cikk (1) bekezdését

„(1) A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket."

7. cikk (1) bekezdését

„(1) A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását."

A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása az előző részekben írtakon túlmenően:

A tisztességes tárgyaláshoz és a jogorvoslathoz fűződő jog sérelme

A fogyasztót, mint peres felet is megilleti a tisztességes tárgyaláshoz, tágabban a tisztességes eljáráshoz való jog.

A 7/2013. (III. 1.) AB határozatban meghatározásra került, hogy *„a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapvető jog azt követeli meg a bíróságoktól, hogy az eljárási szabályokat az Alaptörvénynek megfelelően alkalmazzák, és azt a minimális követelményt mindenképpen előírja, hogy „a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon"*

Az indítványozó a nem jogerős ítélettel szemben fellebbezett, abban és több beadványában az

időközben is keletkezett, álláspontját erősítő jogértelmezésekre felhívta a bíróság figyelmét. Ezeket azonban az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták, elutasították, legtöbbször indokolás nélkül, vagy felszínes indokokkal. Ezzel kapcsolatban éppen indítványozó fellebbezési jogának lényege veszett el, kiüresedett a jogorvoslati jog, mely azonos elbírálás alá esik azzal, mintha nem is biztosították volna azt.

A felülvizsgálati eljárás során is olyan indokolás nélküli megállapítások kerültek rögzítésre (fentebb), melyek különösen az ismert nemzetközi jogi fórumok állásfoglalásainak tükrében alapos magyarázatra szorultak volna, ám az állítások még érintőlegesen sem lettek alátámasztva.

A továbbiak a fenti Alaptörvényt sértéseket is megvilágítják, még ha nem is önálló alkotmányjogi panaszbeli „jogcímet” képeznek:

A tisztességes szerződési feltételek sérelme

A 93/13/EGK irányelv 3. cikk (1) bekezdése szerint minden egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelen a fogyasztói szerződésben. Az egyedileg megtárgyaltságot a nem fogyasztó szerződő félnek kell bizonyítania. A bíróság nem igényelte ennek megtörténtét.

Mivel maga a személyi kölcsönszerződés is devizában nyilvántartott megállapodás, így a blanketta jelleg vizsgálata kötelező lenne. Az árfolyam kockázat egészében a fogyasztóra való háritása pedig olyan feltűnő aránytalanság a felek között, mely tisztességtelen fogyasztókkal szembeni magatartás. Ezt az Európai Bíróság (EUB) C-118/17. számú ítéletének 52. és 56. szakasza is alátámasztja.

A fogyasztókkal kötött szerződések nem egyenlő felek között létrejövő megállapodások, ezért a jog kiemelten védi a kiszolgáltatott fogyasztót a tisztességtelen feltételek, eljárások alkalmazásától. Ehhez az is hozzátartozik, hogy az ilyen típusú jogvitákban a bíróság nem zárhatja el a felet ebbéli joga érvényesítésétől, sőt az esélyegyenlőség keretében magának a bíróságnak kell *hivatalból* feltárnia ezeket az érvénytelen kikötéseket. Az EUB C-51/17. számú ítéletében a 87. és 90. szakaszban ezt tételesen is kimondja.

A bíróság a devizahiteles törvények megszületését követően elutasította az olyan kereseteket, melyek érvénytelenség okán támadták a devizában nyilvántartott szerződéseket, mivel a jogszabályok kizárták az arra való hivatkozást, illetve az eredeti állapot helyreállítást, mint jogkövetkezményt sem kérhették, miközben meg kellett jelölniük az érvénytelenség esetére kérelmüket. Az EUB C-51/17. számú ítéletében a 66. és a 70. szakaszban konkrétan kimondásra kerül, hogy az árfolyamkockázat és más a törvénnyel nem orvosolt feltétel tisztességes volta vizsgálható, tehát a bíróságnak vizsgálnia kell.

A világosság és érthetőség sérelme

A 93/13/EGK irányelv 4. cikk (1) és (2) bekezdése elvárja a fogyasztóval kötött szerződéses feltételek világosságát és érthetőségét. Ezek értelmezését az EUB C-51/17. számú ítéletében már elvégezte, annak 78. és 82. szakaszában kimondja, hogy nem elég a formai, nyelvtani érthetőség, hanem részletes, számokkal bemutatott adatokkal kell tájékoztatni a fogyasztót, ami nyilvánvalóan nem történt meg, a bíróság erre vonatkozóan sem folytatott le bizonyítást. Az EUB döntés 19. szakasza pedig éppen annak a pénzügyi szolgáltatónak a kockázatteltáró nyilatkozatát, mely jelen ügyben is érintett - szövegszerűen is idézve - elégtelen tájékoztatásnak minősíti.

A hivatkozott nemzetközi jogszabály elvárja, hogy a fogyasztói szerződés tisztességessége megállapításához minden a szerződéskötést befolyásoló körülményt vegyen figyelembe a bíróság. Nem tartható az az gyakorlat, hogy sem azokat a szerződéseket nem vizsgálja a bíróság, amikre való tekintettel ez a szerződés (szerződésmódosítás) keletkezett, sem a szerződés előzményi

szerződését nem veszi górcső alá.

Bár az árfolyamkockázat egyoldalú szabályozása önmagában is tisztességtelen, tehát semmis, de az összes releváns körülmény vizsgálata alapján az alapszerződés, a lakáshitel szerződés havi törlesztő részletének és a biztosítás fiktív jellegének feltételei szintén orvosolhatatlan érvénytelenségre vezetnek.

A hatékony eszközök rendelkezésre állásának sérelme

A 93/13/EGK irányelv 7. cikk (1) bekezdése előírja, hogy gondoskodni kell megfelelő és hatékony eszközökről a tisztességtelen feltételek elhárításához. Ez nyilvánvalóan a jogalkotás és a jogalkalmazás keretében biztosított eszközöket jelenti. Azaz a bíróságok hatékonyan kell, hogy fellépjenek a fogyasztókkal szemben alkalmazott tisztességtelen feltételek, eljárások ellen. Ennek egyik kiemelt példája az EUB C-51/17. számú ítéletének azon megállapítása, mely a 87. és 90. szakasz alapján a bíróságok hivatalbóli kötelezettségévé teszi annak megvizsgálását, hogy a peres eljárás tárgyát képező szerződésben, illetve annak megkötés kori összes körülményére tekintettel van-e tisztességtelen feltétel a jogviszonyban.

Az Alaptörvény-ellenességet megalapozza tehát, hogy az önkényes mérlegelés tilalma az előbbieket körében súlyosan sérült a következő általános standardok és indokok miatt önmagában és együttesen értékelve is:

„A bírósághoz való fordulás alapvető joga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, »elszenvedői« a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogaikat és kötelességeiket elbírálja (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére." Ezt a logikát követve az Alkotmánybíróság megsemmisítette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvénynek (Pp.) azt a rendelkezését, amely szerint a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, ha megállapítható, hogy „a felperes követelése nyilvánvalóan alaptalan vagy lehetetlen szolgáltatásra (megállapítására) irányul" [59/1993. (XI. 29.) AB hat.].

Az önkényes mérlegelés a felperesnek az EJEE 6. cikkét és az Alaptörvény bekezdésében biztosított jogait is sérti. Ezzel kapcsolatban merül fel az, hogy ha a bíróság megsérti a Pp. 206. §-ban foglalt mérlegelési és jogértelmezési szabályokat (önkényesen mérlegel vagy értelmez jogot), akkor megsérti-e a peres félnek a tisztességes tárgyaláshoz való alkotmányos jogát. Ha a bíróság önkényesen mérlegel, vagy értelmez jogot, ugyanúgy nem biztosítja az ügyfél számára a bírósághoz való fordulás alkotmányos jogát, mivel jogellenesen nem vesz figyelembe való tényeket, vagy jogellenesen értelmez jogszabályokat. Az önkényes mérlegelés és jogértelmezés esetén a bíróság kizárja annak lehetőségét, hogy az ügyfél az alanyi jogainak érvényesítése érdekében hatékonyan fordulhasson a bírósághoz illetve, hogy a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A bírói döntésekkel szemben valamennyi demokratikus jogállamban elvárható az objektivitás és az átláthatóság, ami egyfelől elejét veszi az önkényes hatósági és bírósági döntéshozatalnak, másrésztől erősíti a bírósági döntéshozatalba vetett közbizalmat, és a bírói döntések tekintélyét (*Taxquet kontra Belgium*, 926/05.; 2010. november 16.; § 90.; legutóbb megerősítve: *Shala kontra Norvégia*, 15620/09.; 2012. július 10.; § 29.). A Bíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes eljárás és a jogállamiság elvéhez tartozik az a követelmény, hogy a bíróságok a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be (*Suominen kontra Finnország*, 37801/97.; 2003. július 1.; § 34.; legutóbb megerősítve: *Vojtechová kontra Szlovákia*, 59102/08.; 2012. szeptember 25.; § 35.). Az indokolt bírói döntéshez fűződő jog megsértését kizárólag az alapul fekvő egyedi ügy összes körülményeinek vizsgálatát követően lehet megítélni (*Tatishvili kontra Oroszország*, 1509/02.; 2007.

február 22.; § 58.; *Gradinar kontra Moldova*, 7170/02.; 2008. április 8.; § 107.; legutóbb megerősítve: *Sholokhov kontra Örményország és Moldova*, 40358/05.; 2012. július 31.; § 67.).

Az Alkotmánybíróság IV. 333/2016 számon hozott határozata, valamint Darák Péter a Kúria elnöke „A bírói hatalom kártérítési felelőssége” című tanulmányában is egyértelműen jogellenesnek tartja a bírói önkényt, miszerint:

Alkotmánybíróság IV. 333/2016 számon hozott határozata III. rész 23. pontja is megerősít: „A bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségétől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.”

A tanulmányából szó szerint idézve: „A bírósági jogkörben eljáró személyek károkozó magatartása – amennyiben következmények nélkül marad – az államhatalom oldaláról nézve súlyos működési zavart eredményez; rést üt a jogállamiság, a jog uralma alá vetett állam eszméjének pajzsán, teret engedve ezzel az önkénynek.”

Az első és a másodfokú bíróság, valamint a Kúria önkényesen, azaz alkotmányellenesen utasította el a keresetet. A fentiek miatt ez az álláspont közvetve szembemegy az Emberi Jogok Európai Egyezménye (Római Egyezmény) 6. cikkével, de az EU Alapjogi Charta tisztességes eljárást érintő rendelkezéseivel is.

A Római Egyezmény, az 1993. évi XXXI. törvény, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 13. cikke a hatékony jogorvoslathoz való jog kapcsán kimondja: bárkinek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg. Itt említendő (a két érintett felsőbb bíróság kifogásolt döntései, következtetései kapcsán), hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának a *Delcour*-ügyben hozott határozata szerint az egyezmény nem kötelezi a tagállamokat fellebbviteli bíróságok felállítására. Ha azonban ilyen bíróságok működnek, a 6. cikknek, tehát a tisztességes eljárás általános követelményeinek érvényesülniük kell.

Az Alkotmánybíróság követi az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjogi érvelését, elveit.

Az Alkotmánybíróság **tulajdonhoz való joggal kapcsolatos** gyakorlatát illetően kiemelendő:

Az AB gyakorlata szerint [64/1993. (XII. 22.) AB határozat] „[a]z alkotmányi tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat. A szükséges és arányos korlátozásnak, illetve a tulajdonjog lényeges tartalmának ugyanis nincs polgári jogi megfelelője. A tulajdonjog részjogosítványai [...] nem azonosíthatók a tulajdonhoz való jog alkotmányi védelmet élvező lényeges tartalmával. [...] Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más.” (ABH 1993, 373, 379–380.).

5/2016. (III. 1.) AB határozat így összegez: „A tulajdonhoz való jog tartalmának legalaposabb kifejtését a 64/1993. (XII. 22.) AB határozat tartalmazza, melynek 2012 utáni alkalmazhatóságát az

Alkotmánybíróság számos határozata megerősítette. {18/2015. (VI. 15.) AB határozat, Indokolás [26]; 25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [59]} Eszerint a tulajdonhoz való jog fogalma „nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével; azaz sem a birtoklás, használat, rendelkezés részjogosítványával, sem pedig negatív és abszolút jogként való meghatározásával. Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és 8 Erről a határozatról bővebben I. alább. funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más.” [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 369, 179.] A polgári jogi tulajdonfogalomtól való elhatárolás azonban nem eredményezi a tulajdonjog részjogosítványai alkotmányos védelmének teljeskörű hiányát. A tulajdonhoz való jog – azon belül a tulajdonjog részjogosítványainak – korlátozása akkor alkotmányellenes (alaptörvényellenes), ha az elkerülhetetlen, tehát kényszerítő ok nélkül történik, továbbá, ha a korlátozás súlya a korlátozással elérni kívánt célhoz képest aránytalan. Az állam egyfelől – az alkotmányos kivételek lehetőségétől eltekintve – köteles tartózkodni a magán- vagy jogi személyek tulajdonosi szférájába való behatolástól, másfelől köteles megteremteni azt a jogi környezetet, azt az intézményi garanciát, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működőképessé teszi. {3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [50]} Mindemellett az Alkotmánybíróság megállapította, hogy alapjogi védelem illeti meg azt is, akinek a tulajdonszerzéshez kétségtelen jogcíme van. A jogcím akkor kétségtelen, ha az egyértelmű” {3387/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [16]; 3177/2014. (VI. 18.) AB végzés, Indokolás [24]} [31]” A tulajdonhoz való jogra irányuló gyakorlat összegzése – más összefüggésben – a 3074/2016. (IV. 18.) AB határozatban jelenik meg, amely határozatra később még visszatérek: „Emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy a 26/2013. (X. 4.) AB határozat úgy értelmezte a tulajdon védelméhez való jogot, hogy az Alaptörvény tulajdoni klauzulája – az Alkotmánybíróság eddigi következetes gyakorlata és főszabály szerint [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 373.; 10/2001. (IV. 12.) AB határozat, ABH 2001, 123., illetve 819/B/2006. AB határozat, ABH 2007, 2038, 2041.] – csak a már megszerzett tulajdont (Indokolás [193]), illetve kivételes esetekben a tulajdoni várományokat védi {3209/2015. (XI.10.) AB határozat, Indokolás [65]}. [37] Az államnak tehát nincs kötelezettsége arra, hogy a magánszemélyt a tulajdonszerzéshez vagy a tulajdon élvezetéhez segítse [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197, 201.; 936/D/1997. AB határozat, ABH 1999, 615, 619.]. [38]

EGYÉB:

Perújítást nem kezdeményeztek az ügyben.

Felülvizsgálati eljárás nincs folyamatban, az lezárult.

Budapest, 2022.12.01.

Tisztelettel:

kérelmező

jogi képv.: dr. Szepesházi Péter ügyvéd